**Financieel advies tav beleidsnota IBOR**
**Versie: 20210412**
**Status: Concept**

## Algemeen

*Geen achterstallig onderhoud*
Volgens de notitie Materiële vast activa van de commissie BBV is er sprake van achterstallig onderhoud als er kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties voorkomen.
Binnen de gemeente Borger-Odoorn vindt jaarlijks een fysieke inspectie van de onderhoudstoestand van de kapitaalgoederen plaats. Aan de hand van deze inspectie wordt een meerjaren onderhoudsprogramma (MJOP) per kapitaalgoed opgesteld. De MJOP is de basis voor het uit te voeren onderhoud in het (begrotings)jaar.
Indien kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties dreigen te ontstaan, wordt in de MJOP een hoge prioriteit hieraan gegeven en wordt dit direct in het (begrotings)jaar uitgevoerd.
Door deze werkwijze te volgen is er geen achterstallig onderhoud zoals in de BBV is verwoord en is het niet noodzakelijk een voorziening voor achterstallig onderhoud op te nemen.

## Wegen

*Benodigd jaarlijks onderhoudsbedrag*
Voor het onderhoud van de wegen is er jaarlijks structureel € 2.133.000 benodigd.

*Meerjaren onderhoudsprogramma (MJOP)*
In de MJOP is voor niet plattelandswegen een bedrag van € 5.400.000 en € 7.000.000 voor plattelandswegen opgenomen.
Het berekende benodigde investeringsbedrag van € 7.000.000 voor plattelandswegen is niet conform de CROW richtlijnen. Het beleid van de gemeente Borger-Odoorn wijkt hiervan af. Binnen de gemeente geldt voor plattelandswegen dat er wordt ingegrepen als de verkeersveiligheid in het geding is waardoor er geen kapitaalsvernietiging gaat plaatsvinden.

*Huidige budgetten*
Structureel is in de begroting € 1.176.713 beschikbaar. Voor wegen is tijdelijk 5 jaar lang, van 2018 tot en met 2023, € 1.000.000 extra beschikbaar gesteld vanuit de stelpost Vastgoed & Geld. Van dit bedrag is € 400.000 beschikbaar voor plattelandswegen.
De bijbehorende kapitaallasten worden jaarlijks in de begroting opgenomen. Dit betekent tot 2023 een jaarlijkse uitzet van de kapitaallasten in begroting van € 75.000 voor wegen .

*Voorstel*
Voorgesteld wordt om vanaf 2024 gelden voor wegen niet meer te faciliteren vanuit Vastgoed en Geld maar structureel € 75.000 beschikbaar te stellen in de begroting.*
Door deze € 75.000 extra blijft het beschikbare onderhoudsbedrag dan jaarlijks € 2.176.713.
Het extra beschikbaar stellen van € 75.000, waardoor er jaarlijks 1 miljoen extra kan worden geïnvesteerd in wegen, zorgt er onder andere voor dat er ook in de toekomst geen kapitaalsvernietiging plaatsvind.
Uit eventuele aanbestedingsvoordelen kan een (wel is waar klein) gedeelte van de achterstand worden ingelopen.

* De reeds beschikbare bedragen voor wegen in Vastgoed en geld in de meerjarenbegroting zullen verrekend worden. Dat betekent dat er in de begrotingen van 2024 € 50.000 en 2025 € 100.000 extra beschikbaar moet worden gesteld.
Zie tabel hieronder voor op te nemen bedragen (in euro's) in de begroting.

| | 2024 | 2025 | 2026 | 2027 | 2028 | 2029 | 2030 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **Beschikbaar** | **25.000** | **50.000** | **50.000** | **50.000** | **50.000** | **50.000** | **50.000** |
| **Benodigd** | **75.000** | **150.000** | **225.000** | **300.000** | **375.000** | **450.000** | **525.000** |
| ***Opnemen in begroting*** | ***50.000*** | ***100.000*** | ***175.000*** | ***250.000*** | ***325.000*** | ***400.000*** | ***475.000*** |

Tabel1: structurele bedragen Begroting Wegen

**Kunstwerken**
*Benodigd jaarlijks onderhoudsbedrag*
Voor het klein- en groot onderhoud van kunstwerken is voor niveau C een jaarlijks bedrag van € 157.000 benodigd.
Hierin is een bedrag van € 114.000 opgenomen voor het onderhoud duikers. Dit bedrag is binnen de gemeente opgenomen in de begroting Riool. De huidige budgetten in de rioolbegroting voor duikers zijn, in vergelijking met de normbedragen, significant lager maar voldoende.

*Huidige budgetten*
Voor klein onderhoud bruggen is een structureel budget beschikbaar in de begroting van € 28.989. Kosten voor groot onderhoud worden indien noodzakelijk incidenteel beschikbaar gesteld.

*Voorstel na onderzoek naar constructie bruggen*
Er is een onderzoek gaande naar de onderhoudstoestand van de constructie van bruggen. Uit de eerste inspectie blijken geen grote calamiteiten.
Via een separaat Collegevoorstel is nav de eerste uitkomsten van het onderzoek naar het draagvermogen van de bruggen voorgesteld jaarlijks structureel reeds een extra bedrag van € 50.000 op de Dynamische prioriteiten lijst (DPL) te plaatsen.
Via de Bestuursrapportage 2021-I is/wordt dit bedrag eventueel beschikbaar gesteld.
De constructie van een aantal bruggen wordt verder onderzocht op onder andere draagkracht.
Op basis van de uitkomsten van deze inspecties zal een beleidsvisie en een meerjaren onderhoudsplanning met de daarbij behorende budgetten worden opgesteld. Deze visie zal u in het najaar 2021 separaat worden aangeboden.
Voorstel is om daarbij, indien noodzakelijk, ook een financieel dekkingsplan op te stellen.

**Groen**
*Benodigd jaarlijks onderhoudsbedrag*
Om het groen areaal op niveau C te onderhouden is € 2.350.000 benodigd. Dit bedrag is opgebouwd uit € 1.500.000 voor klein onderhoud en € 850.000 voor groot onderhoud. De betrouwbaarheid van deze bedragen is geschat op 90%.

*Meerjaren onderhoudsprogramma (MJOP)*
In het meerjaren onderhoudsprogamma (MJOP) is € 2.400.000 voor groen projecten opgenomen. Deze bedragen zijn niet geheel actueel. Het bedrag is nog inclusief
€ 230.000 voor de laatste fase voor de kwaliteitsimpuls bomen. Dit project wordt in 2021 afgerond. Het college heeft ingestemd om de restanten van budgetten BORG in het begrotingsjaar 2020 hiervoor aan te wenden.

De bedragen om de investeringen van de projecten op de MJOP weg te werken kunnen voor het grootste gedeelte worden geactiveerd.

*Huidige budgetten*
Structureel is in de begroting voor groenonderhoud € 2.262.400.
Dit bedrag bestaat uit personeelskosten (BORG en inhuur derden), materieel en materialen. Het bedrag is inclusief € 100.000 voor Vastgoed en geld.
Voor klein- en groot onderhoud is dus jaarlijks € 2.162.400 beschikbaar in de begroting.
Het budget voor Vastgoed en geld voor groen bedraagt in 2021 € 129.900 en wordt jaarlijks verhoogd met € 15.000. Dit geld wordt aangewend voor investeringen van projecten op de MJOP.

| Omschrijving | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 |
|---|---|---|---|---|---|
| Vastgoed en geld budget Groen | € 129.900 | € 144.900 | € 159.900 | € 174.900 | € 189.900 |

Tabel 2: beschikbare gelden Vastgoed en geld

*Voorstel*
Het verschil tussen benodigd en beschikbaar bedraagt € 187.600 nadelig (excl. V&G budget). Dit bedrag valt binnen het gestelde betrouwbaarheidspercentage van 90%.
Het bedrag voor klein onderhoud is binnen de budgetten aanwezig.
Voor de bedragen op de MJOP kunnen de budgetten van Vastgoed en Geld ingezet worden.
In de financiële verordening staat een afschrijvingstermijn van 30 jaar. Per investering zal bepaald met worden welke afschrijvingstermijn rekening moet worden gehouden. Gemiddeld zal de termijn rond de 20 jaar liggen
De kapitaallasten van de projecten op de MJOP van (ongeveer) 2,4 miljoen bedragen, rekening houdend met de gemiddelde afschrijvingstermijn van 20 jaar, structureel
€ 180.000.
In de huidige opzet van het Vastgoed en geld budget voor groen is dit totale bedrag in 2025 beschikbaar (zie tabel 3).
De komende 4 jaar kunnen de projecten op de MJOP dus gefaseerd worden weggewerkt.

| Jaar | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 |
|---|---|---|---|---|---|
| Vastgoed en geld (kapitaallasten begroting) | 129.900 | 144.900 | 159.900 | 174.900 | 189.900 |
| Beschikbaar | 1.725.000 | 1.925.000 | 2.125.000 | 2.325.000 | 2.525.000 |

Tabel 3: Wegwerken MJOP met Vastgoed en geld

Wij stellen voor om het budget Vastgoed en geld groen hiervoor aan te wenden en structureel geen budget beschikbaar te stellen.

Nadat de projecten van de MJOP zijn weggewerkt kan, indien dit blijkt uit een evaluatie dat het budget dan nog niet toereikend is, het budget voor het onderhoud groen worden aangevuld met de jaarlijkse toename van € 15.000 uit de Vastgoed en geld budgetten.

*Voorstel Intensieve verblijfsgebieden op niveau B*
De extra kosten om het groen binnen de bebouwde kom, de intensieve verblijfsgebieden, op een hoger niveau B te onderhouden bedragen jaarlijks € 50.000. Binnen de huidige budgetten is dit bedrag niet beschikbaar.

Voorgesteld wordt om dit bedrag op te nemen op de Dynamische Prioriteiten Lijst (DPL) en af te wegen in de eerstvolgende bestuursrapportage tegen alle andere voorstellen.

**Water**
*Benodigd jaarlijks onderhoudsbedrag*
Voor het onderhoud van de onderdelen behorend bij water is op niveau C is € 220.000 benodigd.

*Huidige budgetten*
Voor water is in de totaal € 153.884 beschikbaar.
Het onderdeel water bestaat uit de onderdelen vijvers/waterbergingen, bermsloten en schouwsloten. Door bezuinigingen in het verleden is geen budget beschikbaar voor onderhoud vijvers/waterbergingen.
De drie onderdelen maken deel uit van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). En worden geheel of gedeeltelijk bekostigd uit de rioolbegroting. Op dit moment vind er voor € 138.000 dekking vanuit de rioolbegroting plaats.

*Voorstel*
In 2021 wordt een nieuw GRP opgesteld. In het GRP worden de kosten én de dekking van de kosten voor de onderdelen van water opnieuw geraamd. Deze zullen worden getoetst aan IBOR en indien nodig bijgesteld.
Wij stellen voor na het opstellen van het GRP met een aparte evaluatie van het onderdeel Water te komen. Hierin wordt financieel inzicht gegeven over benodigde en beschikbare bedragen in de begroting.

**Openbare Verlichting (OVL)**
De benodigde en beschikbare budgetten zijn met elkaar in evenwicht.
Er is geen aanvullend financieel voorstel benodigd.

**Meubilair**
*Benodigd jaarlijks onderhoudsbedrag*
Om het meubilair op niveau C te onderhouden is € 156.00 benodigd.

*Huidige budgetten*
Onder meubilair vallen staatmeubilair, speelvoorzieningen en bebording.
Het budget in de begroting bedraagt € 142.910.
Voor straatmeubilair is er een tekort in de begroting. In het verleden zijn veel banken geschonken en geplaatst in de buitenruimte door andere instanties. Deze banken worden niet allemaal vervangen. Hiervoor worden nog beleidsregels opgesteld.
Voor speelvoorzieningen is het huidige budget significant hoger ten opzichte van de normkosten.
De benodigde budgetten voor bebording zijn in vergelijking met het begrote bedragen aanzienlijk hoger. Een reden hiervoor is dat de kosten voor bebording bij weg-reconstructies en onderhoud worden meegenomen binnen het project. Bij het huidige beleid is het begrote bedrag voldoende.

*Voorstel*
Het tekort is vooral een verschil in verdeling van de kosten en wordt opgelost binnen de huidige budgetten.

**Reiniging**
Zoals in de nota aangegeven is hiervoor nadere uitwerking en onderzoek nodig om meer inzicht te krijgen.
Wordt op dit moment nog buiten financiële beschouwing gelaten.